Kes vajab veel inimesi

25 aastat tagasi - 09.11.2001 Autor: Jaan Vare

See ei olnud väga ammu, kui veebiäri peeti kullaauguks, kust peab lihtsalt viitsima kõiki maailma rikkusi ammutada, kuid siis selgus, et ideaalsena tundunud ärimudelid ei tööta ja ennastunustav entusiastlik lootus paremale tulevikule oli lihtsalt ülemeelik liialdus. Brauser, alguses nii uue ja huvitavana tundunud mänguasi, kaotas peatselt oma võlu, linkidele klõpsamine pole juba ammu midagi erakordset ega põnevat ja kui siia lisada veel nii paljutõotavana tundunud onlain-reklaam, millel oleks pidanud olema piiramatud võimalused, siis saamegi üpris tõepärase pildi Internetist tänapäevases mõttes.

Aga Interneti võlu pole kaugeltki kadunud ja oleks liialdus öelda, et kõik võimalused on ammendatud. E-äriga maeti maha tohutu hulk raha, millest väga palju kulus näiteks reklaamimisele, kuid samas läks suur hulk ka informatsiooni võrku ülesriputamisele. Praegu võib tunduda, et vajalikku teavet on raske leida ja täpselt nii see ongi, kuid avalikkusele avatud info digitaalsel kujul on olemas ja see on kättesaadav selle sama vana tuttava brauseriga.

Siinkohal tuleb jälle mängu XML (extensible markup language) koos teiste uute Interneti standarditega, mis loovad täiesti uue, senisest totaalselt erineva võrgu. Need lahendused loovad võimaluse arvutitel omavahel iseseisvalt infot vahetada ja lisaks sellele (kuigi seegi on juba suur samm edasi) on nad suutelised ka jagama omavahel tarkvaralisi ülesandeid ning jaotama töötluseks kulutatavat energiat. Siiani on Internet olnud trükitud dokumentide peaaegu piiramatu digitaalne raamatukogu, uute standardite rakendamisega muutuks see aga ühtseks andmeid töötlevaks võrguks, üheks suureks arvutiks. (Sun Microsystems registreeris kaubamärgina juba üheksa aastat tagasi oma slõugani, mis nüüd hakkab lõpuks tõeks muutuma: The network is the computer - Võrk on arvuti.) Sellise idee kallal töötavadki praegu parimad kuldpead näiteks Microsoftis, HP-s ja mainitud Sunis.

Tegemist on Internetiga arvutite jaoks, mitte enam inimeste jaoks nagu siiani. Softbank Venture Capitali partner Bill Burnhami arvates ei peaks mõtlema enam eraldiseisvatest veebilehtedest, vaid Internetist tervikuna, kus inimesed loovad tarkvara sidudes seda üle võrgu. "Võrk pole siis enam lihtsalt presentatsioonivahend, tegemist on tõelise andmetöötlusvabrikuga," selgitas Burnham. Tema jutu sügavam idee on, et peatselt ei vaja Internet enam meid,

inimesi, et teada, mida täpselt ette võtta. Arvutite omavaheline suhtlemine peaks tagama nn iseseisva Interneti elujõulisuse, mis on võimeline ise infot edastama ja läbirääkimisi (nt hinna ja tarnetingimuste üle) pidama - seda kõike selleks, et saavutada kõige soodsam lõpp-tulemus.

Arvutid on võimelised ühenduma omavahel isegi ilma mingile veebilehele minemata ning rakendused töötavad ja arenevad tänu sellisele kommunikatsioonile iseenesest. Programmid, mis sel põhimõttel töötavad, on juba olemas: kõik teavad Napsterit või Seti@Home'i, kuid see on alles algus. XML-ile lisaks kuulub uute standardite hulka ka UDDI (universal description, discovery, and integration) ja SOAP (simple object access protocol), mis sillutavadki teed ajastule, mil arvutid ei vaja omavaheliseks suhtluseks (andmete vahetamiseks) enam inimeste abi. See eeldab loomulikult programmide väga head ühildumist, kuid selleks need standardid oma abistavat kätt pakuvadki. Osa XML-i variatsioone võimaldavad, piltlikult öeldes, paluda ühel arvutil teist, et see lahendaks esimese arvuti probleemi enda tarkvaraga.

Digitaalne ajastu

Arvatavasti näeb Microsoft praegu kõige usinamalt vaeva selle visiooni tõeks muutmisega. Selle valdkonna tooted on MS grupeerinud .NET-nimelise lahenduse alla ja näeb seal peaaegu lõputut võimalust uute teenuste turuletoomisel.

Üks MSi asepresidentidest, David Vaskevitch, arvab, et sellised veebipõhised tooted toovad endaga kaasa tõelise digitaalse ajastu. "Viimase kümne aastaga kasvas arvutite arv hüppeliselt, kuid sellest hoolimata pole PC praegu hädavajalik enamuse tarbijaskonna jaoks," rääkis Vaskevitch. "Maailmas on 300 miljonit arvutit, kui need kõik ühel hetkel kaoksid, ei oleks meie elu sugugi halvem," arvas Vaskevitch ja jätkas: "Me ei ole jõudnud veel sinna, et arvutid oleksid meie elu keskpunkt. See muutubki tulevikus." David Vaskevitch pole sugugi ainus mees Microsoftis, kes nii arvab: temaga on nõus ka üks teine MS-i strateegia väljatöötajatest Craig Mundie, kes lisab, et viimase viie aasta jooksul pole programmeerijatel midagi teha olnud. "Ainsad tähtsad veebiga seotud programmid on olnud e-post ja brauser. Varsti aga suudab minu programm suhelda sinu omaga ja see kõik toimub kliendi, terminali poolel. Klientide hulka kuuluvad väga erinevad seadmed alates mobiiltelefonidest ja televiisoritest ning lõpetades videomängukonsoolide ja PC-ga." Tavaline personaalarvuti jääb mõlema mehe meelest tulevikus keskseks seadmeks, mille kaudu käib suurem osa suhtlusest. Microsoft loodab muidugi, et .NET'i edu korral on võimalik muuta PC osakaalu ja tähtsust veelgi suuremaks ja seeläbi ka loomulikult maailma levinuima operatsioonisüsteemi kasutajaskonda suurendada. Sellega seoses

väheneks ka oht, et enamus tööst tehakse ära serverites, mis ei tööta üldse nii suure tõenäosusega MS-i platvormil. Mundie arvabki, et võrgu koormus kandub äärealadele, sinna, kus on koduarvutid.

HPi ja Sun Microsystemsi strateegid ei pruugi sel arvamusel muidugi olla, kuid sellel pole tavakasutaja jaoks suurt vahet; peamine on, et Internet muutuks lihtsamaks, kasutajasõbralikumaks ja kasulikumaks. Uute tarkade programmide kirjutamiseks on vaja loomulikult väga palju programmeerijaid, kuid nende tööhõive on asja üks külg. Palju põnevam on näha, kas nende kirjutatud tarkvara ka töötab, sest teadupärast on softil alati olnud kombeks rohkemate või vähemate vigadega üllatada. Võibolla Vaskevitchi pakutud järgmine, tarkade masinatega digitaalne ajastu kujuneb hoopis tarkvara testimiseks?

- Uudised